

Proves d'accés a la universitat per a més grans de 25/45 anys

Comentari de text

Sèrie 3

Fase general

Qualificació		TR
Part 1	Bloc 1	
	Bloc 2	
Part 2		
Suma de notes parcials		
Qualificació final		

Universitat de Lleida

Qualificació

Etiqueta de correcció

Etiqueta de l'estudiant

Opció d'accés:

- A. Arts i humanitats
- B. Ciències
- C. Ciències de la salut
- D. Ciències socials i jurídiques
- E. Enginyeria i arquitectura

La prova consta de dues parts. La part 1, dividida en dos blocs, consisteix a llegir, entendre i interpretar un únic text, que trobareu en català (p. 2) i en castellà (p. 4), i a respondre a les qüestions corresponents del bloc 1 i del bloc 2. La part 2 consisteix a desenvolupar per escrit un tema determinat.

Aquesta prova es pot respondre en català o en castellà. El descompte per faltes d'ortografia, de lèxic, de morfologia i de sintaxi s'aplicarà sense límits en el conjunt de l'examen.

La prueba consta de dos partes. La parte 1, dividida en dos bloques, consiste en leer, comprender e interpretar un único texto, que encontrará en catalán (p. 2) y en castellano (p. 4), y en responder a las cuestiones correspondientes del bloque 1 y del bloque 2. La parte 2 consiste en desarrollar por escrito un tema determinado.

Esta prueba puede responderse en catalán o en castellano. El descuento por faltas de ortografía, de léxico, de morfología y de sintaxis se aplicará sin límites en el conjunto del examen.

PART 1 (versió en català)

[6 punts en total]

Llegiu el text següent:

L'origen de les llengües ha estat sempre entre els principals interessos dels intel·lectuals i els erudits de tots els temps. Des dels historiadors grecs a les darreres ocurrències més o menys científiques, l'ésser humà ha sentit la necessitat ineludible d'explicar el fenomen del llenguatge. Actualment, molts científics del camp de la psicologia cognitiva afirmen que l'aparició del llenguatge és probablement «el problema científic més atractiu i difícil que es pot plantejar» en la disciplina lingüística.

Noam Chomsky, un dels grans lingüistes del nostre temps, va proposar una idea (coneguda avui com a «teoria de la discontinuïtat») per a explicar el pas d'una societat humana sense llenguatge a una societat humana amb llenguatge. La teoria de la discontinuïtat, en resum, suggereix que fa uns cent mil anys es va produir una mutació genètica que va propiciar d'una manera instantània —i sorprenentment— la facultat lingüística. La teoria s'anomena de vegades «catastrofista», perquè s'até a la terminologia matemàtica, segons la qual una mínima alteració en els paràmetres d'un sistema dinàmic provoca un canvi bruscat i definitiu: en aquest cas, una lleu mutació hauria propiciat el prodigiós naixement del llenguatge. L'ideòleg de la GU (gramàtica universal) no descartava que hi hagués hagut algun avantatge evolutiu en l'aparició del llenguatge, però afirmava que els orígens van ser segurament «accidentals». Per a la majoria dels especialistes, tanmateix, la hipòtesi de la mutació genètica sobtada és tan inversemblant com la història d'Osiris baixant sobre les aigües del Nil i lliurant als humils egipcis el receptari de la cervesa. Encara que Chomsky tingüés raó, diuen els seus detractors, el procés d'adquisició del llenguatge s'explicaria millor des de l'evolució i la continuïtat (això és, des d'un desenvolupament progressiu), i així ho admeten avui la majoria dels especialistes.

Una altra «estrella» de la psicolingüística, Steven Pinker, va considerar al seu moment que el llenguatge era una facultat intrínsecament humana i que, per tant, n'hi va haver prou amb el temps i l'ocasió perquè es desenvolupés: va ser, en definitiva, una adaptació biològica pròpia de la selecció natural. Una de les idees centrals de les propostes inicials de Steven Pinker i el seu deixeble Paul Bloom va ser que la humanitat sempre ha tingut llenguatge. Pinker i Bloom també van recordar que totes les llengües eren igual de complexes i servien, totes, per a una mateixa funció: la comunicació. La proposta de Pinker i Bloom era que tots els elements que integren el llenguatge van evolucionar i es van refinar amb la mateixa precisió que qualsevol altre òrgan, impulsats per la supervivència i la reproducció.

Aquestes dues teories de caire psicolingüístic fan referència a les operacions i relacions entre els processos cognitius i els processos comunicatius. Però potser Chomsky tenia raó quan apuntava que tal vegada caldria començar per la biologia. I de què parlaven els caçadors recollectors de la tundra siberiana o de la sabana africana (si és que parlaven d'alguna cosa)? Sens dubte, diuen els experts, aquells éssers primitius (anterior als neandertals) van haver de comunicar-se en alguna mena de llengua.

Si haguéssim d'avançar alguna idea sobre com devien ser aquelles «llengües primigènies» (anomenades *protosapiens*, *protohumanes* o *protomon*), segurament optariem per parlar de grunyits, esgarips, xiscles, crits o altres formes més o menys simples de comunicar les nocions essencials de la vida salvatge. Però és difícil concebre aquests xiscles com un llenguatge, especialment si concretem la definició de *llenguatge* com la facultat de comunicar una cosa «mitjançant signes vocals convencionals». És clar que és important saber quan van començar els homínids a assenyalar els arbres, o els depredadors, o els rius, o les pedres. Però resulta encara més interessant entendre que en un moment donat es va crear el «llindar» lingüístic en què es van començar a anomenar entitats abstractes.

Traducció feta a partir de l'adaptació del text de

José C. VALES. *Enseñar a hablar a un monstruo: Sobre el origen del lenguaje, de las lenguas y de la escritura*.
Barcelona: Destino, 2022, p. 21-27

Bloc 1. Encerclau la resposta correcta en cada cas.

[3 punts: 0,5 punts per cada resposta correcta. Es descomptaran 0,16 punts per cada resposta incorrecta; per les qüestions no contestades no hi haurà cap descompte.]

- 1.1. Quina és la intenció principal de l'autor amb aquest text?
 - a) Presentar diverses teories sobre l'origen del llenguatge.
 - b) Explicar què són les llengües.
 - c) Criticar la teoria de Chomsky sobre l'origen del llenguatge.
 - d) Defensar la teoria de la discontinuïtat.
- 1.2. A què fa referència l'autor amb l'expressió *llengües primigènies*?
 - a) A llengües primitives.
 - b) A les llengües dels neandertals.
 - c) A llengües molt evolucionades.
 - d) A llengües especialment complexes.
- 1.3. Tenint en compte el que s'exposa i es pot inferir del text, quina de les afirmacions següents és falsa?
 - a) Segons Pinker, el llenguatge és una adaptació biològica pròpia de la selecció natural.
 - b) La teoria de la discontinuïtat defensa un desenvolupament progressiu en l'adquisició del llenguatge.
 - c) Pinker i Bloom defensen l'equicomplexitat de les llengües.
 - d) L'origen de les llengües interessa especialistes d'àmbits diversos.
- 1.4. Tal com s'utilitza en el text, el terme *inversemblant*
 - a) significa 'que no té aparença de veritat'.
 - b) és antònim de *improbable*, *impossible*, *increïble*.
 - c) significa 'creïble perquè no ofereix cap caràcter de falsedat'.
 - d) és sinònim de *plausible*, *possible*, *probable*.
- 1.5. Segons el que es pot inferir del text, podem dir que
 - a) Pinker proposa el concepte de gramàtica universal.
 - b) les teories catastrofistes defensen un desenvolupament progressiu de la capacitat del llenguatge.
 - c) d'acord amb Pinker el llenguatge no és una facultat específicament humana.
 - d) les «llengües primigènies» no es podrien considerar llenguatge encara que fossin un sistema de comunicació.
- 1.6. D'entre les opcions següents, trieu un antònim per a l'adjectiu *ineludible* en el text.
 - a) Inexcusable.
 - b) Inexorable.
 - c) Ineluctable.
 - d) Evitable.

PARTE 1 (versión en castellano)

[6 puntos en total]

Lea el siguiente texto:

El origen de las lenguas siempre ha estado entre los principales intereses de los intelectuales y eruditos de todos los tiempos. Desde los historiadores griegos a las últimas ocurrencias más o menos científicas, el ser humano ha sentido la ineludible necesidad de explicar el fenómeno del lenguaje. En la actualidad, muchos científicos del campo de la psicología cognitiva afirman que el surgimiento del lenguaje es probablemente «el problema científico más atractivo y difícil que puede plantearse» en la disciplina lingüística.

Noam Chomsky, uno de los grandes lingüistas de nuestro tiempo, propuso una idea (conocida hoy como «teoría de la discontinuidad») para explicar el paso de una sociedad humana sin lenguaje a una sociedad humana con lenguaje. La teoría de la discontinuidad, en resumen, sugiere que hace unos cien mil años se produjo una mutación genética que propició de manera instantánea —y asombrosamente— la facultad lingüística. La teoría se denomina a veces «catastrofista», porque se atiene a la terminología matemática, según la cual una mínima alteración en los parámetros de un sistema dinámico provoca un cambio brusco y definitivo: en este caso, una leve mutación habría propiciado el prodigioso nacimiento del lenguaje. El ideólogo de la GU (gramática universal) no descartaba que hubiera existido alguna ventaja evolutiva en la aparición del lenguaje, pero afirmaba que los orígenes fueron seguramente «accidentales». Para la mayoría de los especialistas, sin embargo, la hipótesis de la mutación genética repentina es tan inverosímil como la historia de Osiris descendiendo sobre las aguas del Nilo y entregándoles a los humildes egipcios el recetario de la cerveza. Aunque Chomsky estuviera en lo cierto, dicen sus detractores, el proceso de adquisición del lenguaje se explicaría mejor desde la evolución y la continuidad (esto es, desde un desarrollo progresivo), y así lo admiten hoy la mayoría de los especialistas.

Otra «estrella» de la psicolingüística, Steven Pinker, consideró en su momento que el lenguaje era una facultad intrínsecamente humana y que, por lo tanto, bastó el tiempo y la ocasión para que se desarrollara: fue, en definitiva, una adaptación biológica propia de la selección natural. Una de las ideas centrales de las propuestas iniciales de Steven Pinker y su discípulo Paul Bloom fue que la humanidad siempre ha tenido lenguaje. Pinker y Bloom también recordaron que todas las lenguas eran igual de complejas y servían, todas, para una misma función: la comunicación. La propuesta de Pinker y Bloom era que todos los elementos que integran el lenguaje evolucionaron y se refinaron con la misma precisión que cualquier otro órgano, impulsados por la supervivencia y la reproducción.

Estas dos teorías de índole psicolingüística atañen a las operaciones y relaciones entre los procesos cognitivos y los procesos comunicativos. Pero quizá Chomsky tenía razón cuando apuntaba que tal vez habría que empezar por la biología. Y ¿de qué hablaban los cazadores recolectores de la tundra siberiana o de la sabana africana (si es que hablaban de algo)? Desde luego, dicen los expertos, aquellos seres primitivos (anteriores a los neandertales) tuvieron que comunicarse en alguna especie de lengua.

Si tuviéramos que avanzar alguna idea sobre cómo serían aquellas «lenguas primigenias» (llamadas *protosapiens*, *protohumanas* o *protomundo*), seguramente optaríamos por hablar de gruñidos, alaridos, gritos, chillidos u otras formas más o menos simples de comunicar las nociones esenciales de la vida salvaje. Pero es difícil concebir esos alaridos como un lenguaje, especialmente si concretamos la definición de *lenguaje* como la facultad de comunicar algo «mediante signos vocales convencionales». Claro que es importante saber cuándo empezaron los homínidos a señalar los árboles, o los depredadores, o los ríos, o las piedras. Pero resulta aún más interesante entender que en un momento dado se cruzó el «umbral» lingüístico en el que se comenzaron a nombrar entidades abstractas.

Adaptación realizada a partir del texto de

José C. VALES. *Enseñar a hablar a un monstruo: Sobre el origen del lenguaje, de las lenguas y de la escritura.*

Barcelona: Destino, 2022, pp. 21-27

Bloque 1. Señale con un círculo la respuesta correcta en cada caso.

[3 puntos: 0,5 puntos por cada respuesta correcta. Se descontarán 0,16 puntos por cada respuesta incorrecta; por las cuestiones no contestadas no habrá ningún descuento.]

- 1.1. ¿Cuál es la principal intención del autor con este texto?
- a) Presentar distintas teorías sobre el origen del lenguaje.
 - b) Explicar qué son las lenguas.
 - c) Criticar la teoría de Chomsky sobre el origen del lenguaje.
 - d) Defender la teoría de la discontinuidad.
- 1.2. ¿A qué se refiere el autor con la expresión *lenguas primigenias*?
- a) A lenguas primitivas.
 - b) A las lenguas de los neandertales.
 - c) A lenguas muy evolucionadas.
 - d) A lenguas especialmente complejas.
- 1.3. Según lo que se expone y se puede inferir del texto, ¿cuál de las siguientes afirmaciones es falsa?
- a) Según Pinker, el lenguaje es una adaptación biológica propia de la selección natural.
 - b) La teoría de la discontinuidad defiende un desarrollo progresivo en la adquisición del lenguaje.
 - c) Pinker y Bloom defienden la equicomplejidad de las lenguas.
 - d) El origen de las lenguas interesa a especialistas de ámbitos diversos.
- 1.4. Tal y como se utiliza en el texto, el término *inverosímil*
- a) significa 'que no tiene apariencia de verdadero'.
 - b) es antónimo de *improbable, imposible, increíble*.
 - c) significa 'creíble por no ofrecer carácter alguno de falsedad'.
 - d) es sinónimo de *plausible, posible, probable*.
- 1.5. Según lo que se puede inferir del texto, podemos decir que
- a) Pinker propone el concepto de gramática universal.
 - b) las teorías catastrofistas defienden un desarrollo progresivo de la capacidad del lenguaje.
 - c) de acuerdo con Pinker el lenguaje no es una facultad específicamente humana.
 - d) las «lenguas primigenias» no podrían considerarse lenguaje aunque fueran un sistema de comunicación.
- 1.6. De entre las siguientes opciones, elija un antónimo para el adjetivo *ineludible* en el texto.
- a) Inexcusable.
 - b) Inexorable.
 - c) Ineluctable.
 - d) Evitable.

Espai per a la correcció		
Part 1. Bloc 1	1.1	
	1.2	
	1.3	
	1.4	
	1.5	
	1.6	
	Total (no pot ser inferior a 0)	

Bloc 2. Responeu a les tres qüestions següents. Cada resposta ha d'ocupar entre una i cinc línies.
[3 punts: 1 punt per qüestió. Es descomptaran 0,1 punts per cada falta d'ortografia, de lèxic, de morfologia o de sintaxi.]

Bloque 2. Responda a las tres cuestiones siguientes. Cada respuesta debe ocupar entre una y cinco líneas.

[3 puntos: 1 punto por cuestión. Se descontarán 0,1 puntos por cada falta de ortografía, de léxico, de morfología o de sintaxis.]

2.1. Proposeu un títol que s'adeqüi al contingut del text que acabeu de llegir.

2.1. Proponga un título que se adecúe al contenido del texto que acaba de leer.

2.2. Resumiu l'últim paràgraf del text (és a dir, des de «Si haguéssim d'avançar alguna idea» fins a «en què es van començar a anomenar entitats abstractes»).

2.2. Resuma el último párrafo del texto (es decir, desde «Si tuviéramos que avanzar alguna idea» hasta «en el que se comenzaron a nombrar entidades abstractas»).

2.3. Expliqueu, relacionant-ho amb l'argumentació del text, què s'entén per *selecció natural*.

2.3. Explique, relacionándolo con la argumentación del texto, qué se entiende por *selección natural*.

Espai per a la correcció		
Part 1. Bloc 2	2.1	
	2.2	
	2.3	
	Suma de notes parcials	
	Descompte per faltes	
	Total (no pot ser inferior a 0)	

PART 2

[4 punts. Es descomptaran 0,1 punts per cada falta d'ortografia, de lèxic, de morfologia o de sintaxi, i 0,5 punts si el text té menys de 150 paraules o més de 200.]

Trieu UNA d'aquestes dues opcions. Es valorarà l'adequació del text al que demana l'enunciat, la coherència en el desenvolupament de les idees i la riquesa d'estil.

Escriviu el text a les pàgines 7, 8 i 9. Podeu utilitzar les pàgines 10 i 11 per a fer esquemes, esborranys, etc.; tingueu en compte que el que hi escrigueu no es corregirà en cap cas.

Opció A. Com seria la vida sense llenguatge? Escriviu un text, d'entre cent cinquanta i dues-centes paraules, en què reflexioneu sobre la importància del llenguatge per als humans. El vostre text ha d'incloure com a mínim dos arguments.

Opció B. Els parlants concedeixen al llenguatge la importància que té? Escriviu un text, d'entre cent cinquanta i dues-centes paraules, en què respongueu a aquesta pregunta. El vostre text ha d'incloure com a mínim dos arguments.

PARTE 2

[4 puntos. Se descontarán 0,1 puntos por cada falta de ortografía, de léxico, de morfología o de sintaxis, y 0,5 puntos si el texto tiene menos de 150 palabras o más de 200.]

Elija UNA de estas dos opciones. Se valorará la adecuación del texto a lo que pide el enunciado, la coherencia en el desarrollo de las ideas y la riqueza de estilo.

Escriba el texto en las páginas 7, 8 y 9. Puede utilizar las páginas 10 y 11 para hacer esquemas, borradores, etc.; tenga en cuenta que lo que escriba en ellas no se corregirá en ningún caso.

Opción A. ¿Cómo sería la vida sin lenguaje? Escriba un texto, de entre ciento cincuenta y doscientas palabras, en el que reflexione sobre la importancia del lenguaje para los humanos. Su texto debe incluir como mínimo dos argumentos.

Opción B. ¿Conceden los hablantes al lenguaje la importancia que tiene? Escriba un texto, de entre ciento cincuenta y doscientas palabras, en el que responda a esta pregunta. Su texto debe incluir como mínimo dos argumentos.

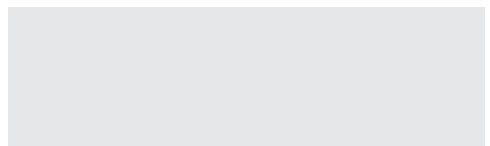
Espai per a la correcció		
Part 2	Adequació (màxim, 1 punt)	
	Coherència (màxim, 1,5 punts)	
	Estil (màxim, 1,5 punts)	
	Suma de notes parcials	
	Descompte per faltes	
	Descompte per extensió insuficient o excessiva	
	Total (no pot ser inferior a 0)	

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc., que no es corregiran / Página para hacer esquemas, borradores, etc., que no se corregirán]

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc., que no es corregiran / Página para hacer esquemas, borradores, etc., que no se corregirán]

TR	Observacions:
Qualificació:	Etiqueta de revisió

Etiqueta de l'estudiant

Institut
d'Estudis
Catalans